

Пам'яті М. В. Лисенка.

Перші роковини.

Рік тому склепив на віки очі свої чоловік, що довгі десятиліття стояв у самому осередкові українського руху,— всього руху, а не тих чи інших течій його. Виступивши прилюдно ще за тих часів, коли українство мало свої виразні ознаки, він увесь час проте йшов за віком і не отставав од того, темпу, яким рушало українство, переживав разом з усім громадянством свою громадську еволюцію. І разом з тим, стоячи в центрі українського руху, він ніколи не був чоловіком партії, адептом певної течії, а еднав у собі все те, чим жило й чим зростало на силах ціле українство. Образ українського Бояна, Миколи Лисенка, був немов символом тієї синтезуючої сили, яка є в українстві, і з цього погляду він, що не належав до якогось одного часу й до певної течії, належав і належить усім однаково, виходить по-за межі вимагання часу й партійної окраски. І це виявилось під час похорону, що зеднав людей, які в усьому так далеко стоять одні од інших. На похороні, величому, як і постать небіжчика, на похороні, рівного якому ще не бачила Україна,—виявилась та сила громадського почування, яке віддав рідний край Лисенкові і як співцеві рідного народу, і як громадянині. І похорон, це останнє прощання з любленою істотою, довів правду тих слів Шевченкових, які часто прикладали саме до Лисенка.

А хто грає,
Того знають і дякують люди...

Так, Лисенка знають і йому дякують і за ті хвилини високого піднесення артистичного, яких зазнають од його музичних творів, і за той зразок чистого громадського настрою, який він являв своєю особою. І те, що його знають і дякують, показав і цей перший по смерті великого українського музики рік.

Цілий ряд оцінок в літературі, нові або псовнені постановки його творів („Утоплена“, майбутня постановка „Тараса Бульби“), конкурс на пам'ятник Лисенкові на могилі, постановка харківської думи що до пам'ятника в Харкові, інтерес до новознайдених

творів і т. и — все це показує, що ім'я й заслуги Лисенкові живуть у пам'яті його земляків, що він не вмер і вплив його почувають і зазнають на собі люди і що цьому еднанню живих людей з творчим духом небіжчика не загрожує руйнуючий час. Лисенко увійшов у пантеон українських діячів, оповитий тією глибокою пошаною, яку віддавали йому і за життя, але яка цілком визначилася вже по смерті.

Звичайно, пошана до пам'яті небіжчика накладає й свої обов'язки і про них повинно пам'ятати вдячне громадянство. Перший камінь до виконання тих обов'язків положено вже минулого року: вже почалося студювання й популяризація його творів, освітлювання його особи й праці, заходи коло постановки матеріального пам'ятника. На цих перших підготовчих стадіях, ми певні, справа не стане і дальший час принесе нам і освітить цілий образ нашого співця-громадянина.